

Ügyszám: **182/B/1996**
Keltetés: **Budapest, 2005.02.01 12:00:00 de.**
Előadó bíró: **Tersztyánszkyné Dr. Vasadi Éva Dr.**
Közlöny információ: **1/2005. (II. 4.) AB határozat**
Közzétéve a Magyar Közlöny 2005. évi 13. számában
AB közlöny: **XIV. évf. 2. szám**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezések alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában - dr. Erdei Árpád, dr. Harmathy Attila és dr. Kukorelli István alkotmánybírók különvéleményével - meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy alkotmányellenes a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 53. §-a (4) bekezdésének „azzal, hogy számláikat a Magyar Államkincstár vezeti” szövegrésze, ezért azt megsemmisíti.

A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 53. §-ának (4) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban: „A közalapítványokra e törvény eltérő rendelkezése hiányában a közalapítványokra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.”

2. Az Alkotmánybíróság elutasítja a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény

- 32. §-a (1) bekezdésének „ideértve, hogy számláit a Magyar Államkincstár vezeti” szövegrésze,
- 77. §-a (5) bekezdésének „számláját a Magyar Államkincstár vezeti” szövegrésze,
- 79. §-a (4) bekezdésének harmadik mondata,
- 82/A. § (1) bekezdése

alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat.

3. Az Alkotmánybíróság elutasítja a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 79 - 82. §-ai, 83 - 84. §-ai, 138. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

Az Alkotmánybírósághoz több indítvány érkezett a

rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Mtv.) rendelkezéseivel kapcsolatban. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette, és azokat együttesen, egy eljárás keretében bírálta el; azonos témakörbe tartozó más indítványokat pedig elkülönített és ezekről külön határoz.

Az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Mtv. 32. §-a (1) bekezdésének, 53. §-a (4) bekezdésének, 79 - 84. §-ainak, 138. §-ának alkotmányellenességét és semmisítse meg ezeket a rendelkezéseket. Az indítványozók álláspontjukat az Alkotmány 2. §-ának (1) és (2) bekezdésére, 3. §-ának (2) és (3) bekezdésére, 8. §-ára, 9. §-ára, 13. §-ának (1) bekezdésére, 43. §-ára, 57. §-ának (2) bekezdésére, 61. §-ának (1) és (2) bekezdésére, 70/A. §-ára és 70/I. §-ára alapították.

Az indítványok egy részével kapcsolatban közölte álláspontját az Országos Rádió és Televízió Testület elnöke.

Az Mtv. rendelkezései az indítványok benyújtását követően módosultak, de a szabályok támadott tartalma nem változott. Az Alkotmánybíróság a szabályok vizsgálatát az elbíráláskor hatályban lévő szöveg alapján végezte el.

Jelenleg az üzemben tartási díj behajtására nem kerül sor, mert a költségvetési törvény felhatalmazta a Kormányt, hogy a díjak esedékes összegét átvállalja [a Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves kereteiről szóló 2003. évi CXVI. törvény 115. §-a; ugyanígy a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 104. §-ának (2) bekezdése]. Az Mtv.-nek a díj adó jellegére vonatkozó és az ahhoz kapcsolódó további, az Mtv.-mel bevezetett jogi szabályokat azonban a törvényalkotó nem helyezte hatályon kívül; a szabályok alkotmányossági vizsgálata tehát szükséges volt.

II.

1. Az egyik indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a kincstári számlavezetési kötelezettséget kimondó szabályokat: az Mtv. 32. §-a (1) bekezdését, 53. §-a (4) bekezdését és 77. §-a (5) bekezdését. Az említett szabályok szövegét a Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséről szóló 1995. évi CXXI. törvény módosításáról szóló 1996. évi LXXVIII. törvény 31. §-a és 32. §-a határozta meg.

Az indítványozó kifejtette, hogy a kincstári számlavezetési kötelezettséget kimondó szabály sérti a tulajdonjogból eredő szabad rendelkezési jogot. A vonatkozó szabályok „lehetőséget adnak az államnak arra, hogy a Kincstárnál vezetett számlát ellenőrizheti, a számla feletti rendelkezési jogot korlátozhatja, a Kincstári számla egyenlegének kezelése a költségvetési körbe kerüljön, s ezáltal a Közalapítványok vagyona a költségvetés rendszerébe olvadjon”.

Az indítványozó álláspontja szerint a módosítás eredményeként létrejött szabályok sértik a sajtó szabadságának az Alkotmány

61. §-a (2) bekezdésében kimondott elvét. Az említett szabályok ellentétesek az Országos Rádió és Televízió Testület (a továbbiakban: Testület), a Magyar Rádió Közalapítvány, a Magyar Televízió Közalapítvány (a továbbiakban: Közalapítványok), továbbá a Műsorszolgáltató Alap (a továbbiakban: Alap) gazdálkodási szabadságával, mert előírják ezen intézmények számláinak a Magyar Államkincstárnál (a továbbiakban: Kincstár) történő vezetését. Az indítvány szerint ezek a rendelkezések megvalósítják a Kormány, illetve a pénzügyminiszter részéről történő ellenőrzést is, ami a teljes médiarendszer függetlenségének, a sajtószabadság alapjogának sérelmét jelenti. A Testület és a Közalapítványok gazdálkodásának ellenőrzésén keresztül ugyanis közvetve a közszolgálati rádió és televíziók befolyásolása is lehetővé válik. A támadott rendelkezések közül az Mtv. 32. §-a (1) bekezdésének szövege az indítvány beadása óta változott, de a kifogásolt tartalom az új szövegezésben továbbra is megmaradt. Az Mtv. 32. §-a (1) bekezdésének hatályos szövegét a Magyar Köztársaság 1999. évi költségvetéséről szóló 1998. évi XC. törvény 100. §-ának (1) bekezdése határozta meg. Az Alkotmánybíróság a vizsgálatot a hatályos szöveg tekintetében végezte el.

III.

Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálásánál a következő szabályokat vette figyelembe:

a/ az Alkotmány rendelkezései
„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”
„61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.
(2) A Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát.”

b/ az Mtv. rendelkezései
„32. § (1) A Testület az Országgyűlés felügyelete alatt álló, önálló jogi személy, amely a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik, ideértve, hogy számláit a Magyar Államkincstár vezeti. A Testület költségvetését az Országgyűlés önálló törvényben, a 77. § (3) bekezdésében meghatározott források terhére, a 84. § (2) - (3) bekezdése szerinti keretek között hagyja jóvá. A törvényjavaslatot az Országgyűlés költségvetési ügyekben illetékes bizottsága a tárgyévét megelőző év október 31-éig - a Testület augusztus 31-ig megküldött javaslata, ennek hiányában a bizottság által felkért szakértő(k) szakértői véleménye alapján - nyújtja be az Országgyűlésnek. A Testület gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.”
„53. § (1) A közszolgálati műsorszolgáltatás biztosítására, függetlenségének védelmére az Országgyűlés - a 140 - 141. §-ok szerint - létrehozta a Magyar Rádió Közalapítványt, a

Magyar Televízió Közalapítványt és - alapítójának kezdeményezésére - átalakítja a Hungária Televízió Közalapítványt (a továbbiakban együtt: közalapítványok).

(2) E törvény a Hungária Televízió Közalapítvány nevét, célját és vagyonát nem érinti.

...

(4) A közalapítványokra e törvény eltérő rendelkezése hiányában a közalapítványokra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy számláikat a Magyar Államkincstár vezeti."

„77. § (1) A Műsorszolgáltatási Alap (a továbbiakban: Alap) olyan elkülönített pénzalap, amelynek feladata a közszolgálati műsorszolgáltatás, a közműsor-szolgáltatók, a nem nyereségérdekeltektől műsorszolgáltatók, a közszolgálati műsorok és műsorok támogatása, a kultúra megőrzése és továbbfejlesztése, a műsorok sokszínűségének biztosítása, valamint az e törvényben meghatározott egyéb feladatok támogatása.

...

(3) Az Alap forrásai: a műsorszolgáltatási díj, a pályázati díj, a műsorszolgáltatási szerződésdíj, a kötbér és kártérítés, a bírság, az üzemben tartási díj, valamint e címen az állam által átvett, illetve kiegészítés formájában folyósítandó költségvetési hozzájárulás, továbbá az önkéntes befizetések.

(5) Az Alap kezelője a Testület. Az Alap jogi személy, számláját a Magyar Államkincstár vezeti.

(6) Az Alap éves költségvetését - a 32. § (1) bekezdése szerinti önálló törvény mellékleteként - az Országgyűlés hagyja jóvá."

c/ Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) az indítványok benyújtásakor az alábbiak szerint rendelkezett:

„18/C. § (1) A kincstári kör szervezeteinek egymás közötti fizetéseit (kiadásait és bevételeit) átvezetéssel kell elszámolni.

(6) A Kincstárban pénzforgalmi számlát kötelesek vezetni

- a) a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatálya alá tartozó jogi személyiségű területfejlesztési tanácsok és munkaszervezeteik működési és fejlesztési célú pénzeszközök kezelésére,
- b) az Országos Rádió és Televízió Testület,
- c) a Műsorszolgáltatási Alap,
- d) az Országgyűlés és a Kormány által alapított közalapítványok,
- e) a külön jogszabályban meghatározott hallgatói hitelt nyújtó Diákhitel Központ,
- f) azon közhasznú társaságok, amelyekben a központi költségvetési szervek többségi irányítást biztosító befolyással rendelkeznek."

A d) pontot utóbb megsemmisítette a 4/2004. (II. 20.) AB határozat, 2004. február 20-tól.

IV.

Az indítvány részben megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság először az indítványozónak azt az álláspontját vizsgálta meg, amely szerint a tulajdonjog védelmének az Alkotmány 13. §-a (1) bekezdésében meghatározott elvét sérti az Mtv. 32. § (1) bekezdésének, 53. § (4) bekezdésének, 77. § (5) bekezdésének az a szövegrésze, amely a Testület, a Közalapítványok és az Alap pénzeszközeinek a Kincstárnál vezetett számlán való tartását írja elő és emiatt sérelmet szenved a rendelkezési jog, továbbá a kapcsolódó szabályok miatt a számlán tartandó pénzeszközök után járó kamatok tekintetében vagyonelevonás történik.

Az Alkotmánybíróság alapul vette a 4/2004. (II. 20.) AB határozatát. Ebben a határozatban az Alkotmánybíróság az Áht. 18/C. § (6) bekezdése d) pontjának alkotmányossági vizsgálatát végezte el, amely közalapítványok pénzeszközei tekintetében mondta ki általános jelleggel ugyanazt a szabályt, amelyet az indítványozó az Mtv. említett rendelkezéseiben támad. A határozat megállapította, hogy a tulajdonjog korlátozását jelenti a pénzeszközök Kincstárnál vezetett számlán történő tartásának kötelezettsége, tekintettel a kapcsolódó szabályokra is [Áht. 18/C. §-ának (7) bekezdése, 18/D. §-ának (1) bekezdése]. Ez a szabályozás az idézett határozat szerint a nem állami pénzeszközökből származó pénzeszközök tekintetében olyan korlátozást valósít meg, amely ellentétes az Alkotmány 13. §-ának (1) bekezdésével. Mivel pedig az Áht. vizsgált rendelkezése nem tett különbséget annak alapján, hogy honnan származott a közalapítvány pénze, hanem egységesen, minden pénzeszközre vonatkozott, ezért az Alkotmánybíróság az Áht. 18/C. § (6) bekezdése d) pontjának egészét megsemmisítette (ABK 2004. február 58-61.).

Az indítványozó nem ugyanazt a jogszabályt támadja, mint amelyet a 4/2004. (II. 20.) AB határozat vizsgált, de tartalmilag azonos rendelkezéseknek ugyanarra az alkotmányos összefüggésre hivatkozik. Ezért ítélt dologról nincs ugyan szó, de az idézett határozatban kifejtett alkotmányos következtetés a jelen ügyben is irányadó. A nem állami szervezet vagyona tekintetében a rendelkezési jog korlátozásának és a kamat tekintetében a vagyonelevonásnak nem lehet indoka közérdekként a költségvetés kamatnyeresége; közérdek hiányában pedig a tulajdon korlátozásának arányossága nem vizsgálható. Mindezek alapján az Mtv. 53. §-ának (4) bekezdésében szereplő, a tulajdonjog védelmének az Alkotmány 13. §-a (1) bekezdésében meghatározott elvét megsértő alkotmányellenes szövegrészt meg kellett semmisíteni.

2. A Testület és az Alap tekintetében a számlavezetési kötelezettséget illetően eltérő a helyzet, mint a közalapítványoknál.

Az Alapot elkülönített pénzalapként [Mtv. 77. § (1) bekezdés]

törvény hozta létre. Az elkülönített állami pénzalapok az Áht. rendelkezései folytán az államháztartás részei, annak egyik alrendszeréhez tartoznak. Az Áht. 4. §-a szerint „az elkülönített állami pénzalap (a továbbiakban: alap) az állam egyes feladatait részben államháztartáson kívüli forrásokból finanszírozó olyan alap, amely működésének jellege az államháztartáson belül elkülönített finanszírozást tesz szükségessé.”

A Műsorszolgáltatási Alapot létrehozó törvény egyes részletszabályai (pl. az alappal való rendelkezésre jogosult meghatározását illetően) eltérnek az Áht-nek az elkülönített állami pénzalapokra vonatkozó általános rendelkezéseitől (54-60. §). Megállapítható azonban, hogy az Alap ezeknek az eltéréseknek az ellenére olyan elkülönített pénzalap, amelynek az alkotmányos tulajdonvédelem szempontjából az állami jellege nem vonható kétségbe: az éves költségvetését ugyanúgy az Országgyűlés hagyja jóvá, mint ahogyan az elkülönített állami pénzalapokét. Költségvetésük jóváhagyásának az Alkotmány 19. § (3) bekezdése d) pontja alapján része mind a bevételek, mind a kiadások meghatározása az Országgyűlés által. A Műsorszolgáltatási Alap az Mtv-nek a rendelkezései folytán jogi személy, az államszervezet része, a kezelője pedig egy állami szerv, a Testület; az Alap fedezi a központi költségvetés helyett a Testület működésének költségeit.

Az Alap feladata a közszolgálati műsorszolgáltatás, a közműsor-szolgáltatók, a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók, a közszolgálati műsorok és műsorszámok támogatása, a kultúra megőrzése és továbbfejlesztése, a műsorok sokszínűségének biztosítása, valamint az Mtv-ben meghatározott egyéb feladatok támogatása.

A Testületet törvény hozta létre, tagjait az Országgyűlés választja határozott időre. A Testület az Országgyűlés felügyelete alatt álló, önálló jogi személy, amely a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik. A Testület feladat- és hatáskörét az Mtv. határozza meg. A Testület az évi tevékenységéről köteles beszámolni az Országgyűlésnek. A Testület jogi személy, sajátos állami szervtípus: alapítása, létrejötte, feladat- és hatásköre, a gazdálkodására vonatkozó szabályozás alapján azt lehet megállapítani, hogy jogállása a költségvetési szervek jogállásához hasonló. Ezeknél a szervezeteknél az alkotmányos értelemben vett tulajdonvédelem másképp érvényesül, mint a nem állami szervezeteknél.

Az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatában az Alkotmány 13. §-ával kapcsolatban többek között a következőket állapította meg: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni (ABH 1993, 373, 379.).

Az Alkotmány 13. §-a a tulajdonhoz való jogot az állammal

szemben biztosítja, s azt mint alapjogot - az értékgarancia követelményével, illetőleg a "közérdekű" korlátozás arányosságának ismérével [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 380-382. - az állammal szemben védi (800/B/1993. AB határozat, ABH 1996, 422.)].

Az Alkotmánybíróság a 50/1998. (XI. 27.) AB határozatban (ABH 1998, 387.) elvi élel mutatott rá arra, hogy „állami szervezetek az állammal szemben nincsenek alkotmányos alapjogaik”. A határozat - a társadalombiztosítási önkormányzatokat megszüntető, és ezzel vagyonukat elvonó jogszabály vizsgálatakor - kifejtette, hogy a társadalombiztosítási önkormányzatok az államszervezet részét képezték. A társadalombiztosítási önkormányzatok saját vagyona célvagyon volt. Az Alkotmánybíróság az ún. célvagyon funkcionálásával és alkotmányi védelmével kapcsolatos álláspontját a 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában (ABH 1992, 135, 139-140.) fejtette ki. Amennyiben az állam alkotmányosan jogosult megszüntetni, azt a célt, amelynek megvalósítása érdekében meghatározott szervezeteket vagyonnal, tulajdonnal látott el, e cél megszüntetése, átcsoportosítása következtében a szervezet tulajdona is elveszti funkcióját, így azt az állam a működési céllal együtt jogszerűen vonhatja vissza. Minthogy a társadalombiztosítási önkormányzatok a sajátos céllal tulajdonukban álló vagyont csak az általuk kezelt társadalombiztosítási Alapok működtetésére fordíthatták, e sajátos cél megszűnésével működésük feltétele, ezzel koherens összefüggésben pedig saját vagyonuk feletti rendelkezési jog értelemszerűen megszűnt, vagyonukat ettől fogva kizárólag önfenntartásra fordíthatnák. A határozat megállapította: „Mivel az állami szervek célvagyonra alkotmányos tulajdonvédelmet magával az állammal szemben eszerint nem élvez, a társadalombiztosítási önkormányzatok pedig az államszervezet részeiként állami feladatokat teljesítettek, az Alkotmány 13. §-a alapján az állammal szemben ezek a szervek se részesülhetnek alkotmányos tulajdonvédelemben.” A határozat utalt arra is, hogy nem volt az államnak az Alkotmányból levezethető kötelezettsége arra nézve, hogy társadalombiztosítási önkormányzatokat hozzon létre és működtessen, így ilyen alkotmányi kötelezettség nyilvánvalóan a tulajdonjog védelmének - erre nézve nem is irányadó - szabálya útján közvetetten sem keletkeztethető, illetőleg tartható fenn. (ABH 1998, 387, 402-403.)

Az állammal szemben az elkülönített állami pénzalapok vagy az állami szervek részére törvényben előírt kötelezettségek, amelyek szerint ezek a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályok értelemszerű alkalmazásával kötelesek gazdálkodni, csak a fentiek szerinti összefüggésben vehetnek fel tulajdoni korlátozással kapcsolatos, alkotmányossági kérdést.

Az Alap és a Testület - létrejöttük módjára, jogállásukra, feladataikra, működési és szervezeti szabályaikra figyelemmel - az Mtv. rendelkezései értelmében az államszervezet részeiként teljesítenek állami feladatokat. Az Alkotmány 13. §-a alapján az állammal szemben ezek a szervek nem

részesülhetnek a pénzeszközök tekintetében olyan alkotmányos tulajdonvédelemben, amelyre a jelen ügyben megalapozottan lehetne hivatkozni.

Nem sérti az Alkotmány 13. § (1) bekezdésében meghatározottakat az Mtv. 32. § (1) bekezdésének, 53. § (4) bekezdésének, 77. § (5) bekezdésének az a szövegrésze, amely a Testület és az Alap pénzeszközeinek a Kincstárnál vezetett számlán való tartását írja elő; nem szenved sérelmet a rendelkezési jog és nem állapítható meg az sem, hogy a kapcsolódó szabályok miatt a számlán tartandó pénzeszközök után járó kamatok tekintetében olyan vagyonelevonás történik, amely az Alkotmány 13. § (2) bekezdését sérti.

V.

1. A jelen ügy indítványozója nemcsak azért tartja alkotmányellenesnek az Mtv. 32. §-a (1) bekezdésének, 53. §-a (4) bekezdésének, 77. §-a (5) bekezdésének meghatározott szövegrészeit, mert azok szerinte a nem költségvetési juttatásoknál az Alkotmány 13. §-a szerinti tulajdonjogot korlátozzák (elvonják). Az indítványozó arra is hivatkozik, hogy a támadott szabályok a Testület, a Közalapítványok és az Alap összes pénzeszköze tekintetében az Alkotmány 61. §-a (2) bekezdésében meghatározott sajtószabadság megsértésével járnak.

Az indítványozó által támadott szabály valamilyen ok miatt fennálló alkotmányellenességének megállapítása esetén az Alkotmánybíróság általában nem foglalkozik további okok vizsgálatával. A jelen esetben mégis szükségesnek látta a sajtószabadság megsértésének vizsgálatát is. Ebben az esetben ugyanis a szóban lévő közalapítványok tekintetében a tulajdonjog sérelmére alapított alkotmányellenesség csak a nem költségvetési juttatásokra vonatkozik, és a támadott szabály megsemmisítésére azért kerül sor, mert az egységes, valamennyi pénzeszközre kiható, alkotmányellenes szövegezést tartalmazott. Az Alkotmánybíróság a jogszabály szövegét nem változtathatja meg, hanem csak az egységes szöveget semmisíti meg.

Az Alkotmánybíróság külön vizsgálta ezért a jelen ügyben a kizárólag költségvetési juttatások tekintetében az egyéb alkotmányossági kifogásokat.

Az Alkotmány az alapvető jogok között, a 61. §-ban rendelkezik a szabad véleménynyilvánításról és a sajtószabadságról. Ezeket az alapvető jogokat érintő, nagy fontosságú kérdésként kezeli az Alkotmány a közszolgálati rádió és televízió felügyeletét, vezetőinek megválasztását. Az erre vonatkozó törvény megalkotásához a 61. § (4) bekezdése a képviselők kétharmadának támogató szavazatát írja elő.

Az Mtv.-t megelőzően a rádióról és televízióról szóló alapvető szabályokat a Magyar Rádióról és a Magyar Televízióról szóló 1047/1974. (IX. 18.) MT határozat

tartalmazta. E szerint a szabályozás szerint a Magyar Rádió és a Magyar Televízió önálló költségvetési fejezet keretében gazdálkodó szerv volt, amely a Kormány felügyelete alatt állt.

Az Alkotmánybíróság 37/1992. (VI. 10.) AB határozata (ABH 1992, 227.) megsemmisítette a Kormány felügyeleti jogáról szóló rendelkezést és megállapította, hogy az Országgyűlés elmulasztotta jogalkotási kötelezettségének teljesítését, továbbá állást foglalt a rádiózásról és a televíziózásról készítendő törvény egyes lényeges kérdéseiről.

E határozatában az Alkotmánybíróság kifejtette: a "rádió és televízió szabadságának sajátos garanciái nincsenek eleve sem szervezeti megoldáshoz, sem jogi formához kötve. (...) A szervezeti megoldások alkotmányosságát az minősíti, hogy elvileg képesek-e biztosítani a társadalomban meglévő vélemények teljeskörű, kiegyensúlyozott arányú és valóság-hű kifejezésre jutását, valamint a közérdeklődésre számot tartó eseményekről és tényekről való elfogulatlan tájékoztatást. (...) A rádió és televízió alkotmányos működésének feltételeként a törvénynek ki kell zárnia, hogy a közszolgálati rádióban és televízióban akár az állam szervei, akár egyes társadalmi csoportok a műsorok tartalmára meghatározó befolyást gyakorolhassanak. (...)"

Vagyis az Országgyűlés meghatározó tartalmi befolyása a rádióban és a televízióban éppen úgy alkotmányellenes, mint a kormányé. Ugyanez vonatkozik az önkormányzatokra, a pártokra és más társadalmi szervezetekre, érdekképviselőkre és csoportokra is. (ABH 1992, 227, 230-231.)

Ez azonban széles mérlegelési lehetőséget biztosít a törvényhozónak mind a médiaigazgatás struktúrájának, mind a közszolgálati műsorszolgáltatók szabályozásának kialakításában.

2. Az Alkotmánybíróság említett határozatát követően és azt figyelembe véve megalkotott Mtv. átalakította mind a médiaigazgatás struktúráját, mind a közszolgálati műsorszolgáltatók szabályozását.

Az Alkotmány nem rendelkezik arról szövegszerűen, hogy kell-e és milyen formában az államnak közszolgálati műsorszolgáltatót létrehoznia. [Az Alkotmány 61. § (4) bekezdése azt írja elő, hogy a közszolgálati rádió, televízió és hírügynökség felügyeletéről, valamint vezetőinek kinevezéséről, továbbá a kereskedelmi rádió és televízió engedélyezéséről, illetőleg a tájékoztatási monopóliumok megakadályozásáról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.] Ha azonban léteznek közszolgálati műsorszolgáltatók, biztosítania kell azok feltétlen függetlenségét.

Az Mtv. szabályainak meghatározásakor a törvényalkotó a Testület függetlenségét, és ezen keresztül a közszolgálati rádió, televízió függetlenségét kívánta erősíteni - egyebek mellett - azzal, hogy a Testületre bízta a Műsorszolgáltatói Alap kezelését. Az Alap bevételei közé tartozik 2004-ben az

üzemben tartási díj pótlása, a műsorszolgáltatási díj, pályázati díjak, kötbér, kártérítés, bírság, önkéntes befizetések, egyéb bevételek.

Az Alap költségvetését és a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolót az Országgyűlés fogadja el.

Az Mtv. 53. §-ának (1) bekezdése kimondta, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatás biztosítására, függetlenségének védelmére az Országgyűlés létrehozza a Magyar Rádió Közalapítványt, a Magyar Televízió Közalapítványt és átalakítja a Hungária Televízió Közalapítványt. Az Országgyűlés a Közalapítványok tulajdonába adta a korábban költségvetési szervként működő Magyar Rádió és Magyar Televízió kezelésében lévő állami vagyont. A közszolgálati rádió és televízió feladatainak ellátására a Közalapítványok részvénytársasági formában működő műsorszolgáltatókat alapítottak (66. §).

A közalapítványokra a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 74/G. §-ának (11) bekezdése szerint az alapítványokra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, ha a törvény nem tartalmaz külön szabályokat. A Ptk. 74/A. §-ának (1) bekezdése szerint az alapítvány önálló jogi személy, 28. §-ának (3) bekezdése szerint pedig a jogi személy jogképes, tehát tulajdonjog is megilleti. A Közalapítványok elkülönült vagyonát és azon tulajdonjogát az Országgyűlés megteremtette akkor, amikor a Közalapítványokat létrehozta. A műsorszolgáltatók részvénytársaságok, azaz jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság formájában működnek.

A törvény a fentiek szerint tehát létrehozta a Testületet, az Alapot, a közalapítványokat. Az addig a Kormány által felügyelt, központi költségvetési szervként működő műsorszolgáltatók részvénytársasággá alakultak és új médiahatóság jött létre. Az Mtv. rendelkezései szerint mind a Testület, mind a Közalapítványok, mind az Alap, mind a műsorszolgáltatók jogi személyek, amelyek működését az államháztartásból finanszírozzák, de vagyoniilag önállóak.

Megszűnt a műsorszolgáltatók közvetlen kormányzati felügyelete, ezzel egyidejűleg jelentősen átalakult a közszolgálati műsorszolgáltatók szabályozása, ezen belül a finanszírozás módja is. A műsorszolgáltatók finanszírozását a törvény eloldotta a központi költségvetéstől: a műsorszolgáltatókat az állam nem közvetlenül a költségvetésből, költségvetési szervként, hanem az Alap és a közalapítványok közbejöttével finanszírozza.

Ugyanakkor az Alap forrásai túlnyomó részben az államháztartásból származnak díj vagy költségvetési támogatás formájában.

3. A jelen eljárás tárgya az indítvány alapján kizárólag annak vizsgálata, hogy az Alap, a felügyeleti szervként működő Testület, a közalapítványok és a közszolgálati műsorszolgáltatók kincstári számlavezetési kötelezettségét kimondó szabállyal sérül-e a közszolgálati rádiónál és

televíziónál a műsorok tartalmára vonatkoztatott befolyásmentesség követelménye.

A kincstári számlavezetési kötelezettségét kimondó szabály a működéshez szükséges finanszírozás kérdései közé tartozik. Az Alkotmánybíróság 47/1994. (X. 21.) AB határozatában már foglalkozott a rádióra és a televízióra mint költségvetési szervekre a költségvetésen keresztül gyakorolható befolyás egyes összefüggéseivel. Ennek a határozatnak a rendelkező részében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alkotmányellenes a Magyar Rádió és a Magyar Televízió költségvetési előirányzatának a Miniszterelnökség fejezetén belül címként akként való elhelyezése, hogy a törvény egyszersmind előirányzat-módosítási jogot biztosít a Kormány kijelölt tagjának.

Az Alkotmánybíróság az indokolásban kifejtette, hogy a költségvetési törvény kifogásolt rendelkezései alapján a Kormány rendelkezési jogot kapott a Magyar Rádió és a Magyar Televízió közszolgálati feladatai ellátásához szükséges anyagi eszközei felett, amely az Alkotmánybíróság által megkövetelt garanciák hiányában magában rejti annak lehetőségét, hogy a műsorkínálat tartalmára legalábbis közvetett befolyást gyakorolhasson.

A 47/1994. (X. 21.) AB határozatában az Alkotmánybíróság ismételten rámutatott arra, hogy a véleménynyilvánítási és tájékoztatói szabadság szolgálata a sajtószabadságra vonatkozó sajátosságokon túl további feltételeket követel meg a rádióval és televízióval kapcsolatban. A rádió és televízió alkotmányos működésének feltételeként a törvénynek ki kell zárnia, hogy a közszolgálati rádióban és televízióban az állam szervei a műsorok tartalmára meghatározó befolyást gyakoroljanak. Az államtól való szabadság követelménye vonatkozik a közvetett befolyásolásra és a befolyásolás lehetőségére is, és fennáll mind az Országgyűléssel, mind pedig a Kormánnyal szemben (ABH 1994, 282-283.).

Ugyanakkor kifejtette: „kétségtelen, hogy legalább közvetett befolyásolás lehetősége az Országgyűlés vonatkozásában is fennáll, mégpedig a költségvetési törvény szerkezeti beosztásától függetlenül, mindaddig, amíg a közszolgálati rádió és televízió éves költségvetési támogatása ezen intézmények költségvetésén belül a befolyásolásra alkalmas arányt képvisel. Az is kétségtelen, hogy a Kormány parlamenti többségén keresztül is képes költségvetési módosítási szándékát megvalósítani.”

A határozat szerint "mindezek ellenére nem csupán szimbolikus jelentősége van annak, hogy valamely szerv önálló fejezetként vagy valamely fejezetén belüli címként szerepel. A költségvetési törvényben foglalt, a törvényhozási folyamat demokratikus garanciái érvényesülésével kialakított előirányzatok megváltoztatási jogát tekintve alkotmányos jelentőséget nyerhet, hogy vajon a módosításoknál is érvényesülnek-e ezek a garanciák. ... Az a körülmény, hogy az átcsoportosítást az Állami Számvevőszék utólag, esetleg

jelentős idő elteltével az Országgyűlés elé kerülő jelentésében minősítheti, sokkal kevesebb védelmet jelent a Magyar Rádió és a Magyar Televízió politikai befolyásolás elleni védelme vonatkozásában, mint az Országgyűlés általi módosításhoz elkerülhetetlen nyilvános vita." (ABH 1994, 281, 284.).

A határozat az akkor fennálló azt a jogi helyzetet vizsgálta, amelyben a műsorszolgáltatók költségvetési szervként, de nem önálló fejezetként, hanem a Miniszterelnöki Hivatal fejezetében helyezkedtek el. Az eljárás tárgya a költségvetési törvény egyik rendelkezése volt. A határozat nem döntött abban a kérdésben, hogy a műsorszolgáltatók költségvetési szervként működhetnek-e az Alkotmány 61. §-ából eredő követelményeket kielégítő módon, és ha igen, milyen feltételek mellett. De állást foglalt arról, hogy ha költségvetési szervként működnek, akkor az előírászataik megváltoztatásánál érvényesülnie kell a nyilvánosság garanciájának, ami nyilvános vitát jelent az Országgyűlésben.

A jelen helyzetben a műsorszolgáltatók nem költségvetési szervek, hanem gazdasági társaságok. Finanszírozásukat közalapítványok látják el. Sem az Országgyűlésnek, sem a Kormánynak nincs lehetősége arra, hogy az ORTT, az Alap és a közalapítványok törvényben megállapított éves költségvetését az Országgyűlés előtti nyilvános vita nélkül módosítsa és ezzel hatással legyen a gazdasági társaságok tevékenységére. A támadott törvény szerint a közalapítványok, az Alap és a Testület a Kincstárban köteles pénzforgalmi számlát vezetni. A pénzforgalmi számlatulajdonosok más pénzügyintézetnél vezetett pénzforgalmi számlával nem rendelkezhetnek.

Kérdés, hogy az említett szervezeteknek ez a kötelezettsége jelenti-e az Alkotmány 61. §-ában foglalt jogok alkotmányellenes korlátozását, a tartalmi politikai befolyás lehetőségét más, a felsorolásban egyébként nem szereplő szervezetek, a közszolgálati műsorszolgáltatók tekintetében.

A Kincstár a pénzügyminiszter szakmai és törvényességi felügyelete alatt álló, önálló jogi személyiséggel rendelkező országos hatáskörű, az Áht-ben és külön jogszabályokban meghatározott feladatokat ellátó, önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv [Áht. 18/A. § (2) bekezdés].

A Kincstár feladatai közé tartozik, hogy vezeti a kincstári kör és a pénzforgalmi számlatulajdonosok jogszabályban meghatározott számláit; végrehajtja a kiadások teljesítésére, a bevételek beszedésére irányuló - jogszabályoknak megfelelően kezdeményezett - pénzügyi lebonyolítási feladatokat, ennek keretében a kiadásokhoz kötődően likviditási fedezet, valamint alakí, formai és pénzügyi ellenőrzést végez; biztosítja a kincstári kör, a pénzforgalmi számlatulajdonosok készpénzellátását a vonatkozó jogszabályokban és a Hirdetményében meghatározott feltételekkel [Áht. 18/B. § (1) bekezdés n), q), r) pont].

A Kincstár a feladatait a szolgáltatási körébe és szolgáltatási felelősségébe tartozó szervezetek számára

kötelezően igénybe veendő és térítésmentes szolgáltatásként teljesíti.

4. Az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez. A 61. § (2) bekezdése elismeri és védi a sajtó szabadságát.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdésében a szólásszabadság jogát olyan különleges szereppel rendelkező alapjognak tekinti, amelyből részben az Alkotmányban nevesített jogok, részben nem nevesített jogok erednek; a 61. § (2) bekezdésében kiemelt sajtószabadság felőleli valamennyi médium szabadságát [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 170-171.].

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a sajtószabadságnak kiemelt szerepe van. Ez a - részben a sajtón keresztül megvalósuló - véleménynyilvánítás szabadságának különleges fontosságából következik, ezen túlmenően azonban abból is, hogy a sajtó a véleményalkotás feltételét képező tájékozódás fontos eszköze. A technikai feltételek miatt korlátozott rádió és televízió műsorsugárzás esetében különleges követelmények érvényesülnek. Minderre tekintettel mondta ki a 37/1992. (VI. 10.) AB határozat, hogy a véleménynyilvánítási szabadságot a rádió és televízió esetében részletesen szabályozott szervezeti megoldással kell biztosítani. Az Alkotmányban meghatározott véleménynyilvánítási szabadság akkor érvényesül, ha a rádióra és a televízióra olyan szabályok vannak, amelyek kizárják, hogy állami szervek, vagy bármely társadalmi csoport a műsor tartalmát a tájékoztatás elfogulatlanságának sérelmét előidéző módon befolyásolja. A tilalom a közvetett befolyásolásra és a befolyásolás lehetőségére is vonatkozik. „Az állami szervektől való szabadság követelménye - a műsorok tartalmát illetően - a törvényhozással és a Kormánnyal szemben egyaránt fennáll. Mindkettő ki van téve a nyilvános kritikának és a társadalom azon keresztüli ellenőrzésének. Ezért egyiknek sem lehetnek eszközei a rádióban és televízióban közzétett vélemények tartalmi befolyásolására. Az Országgyűlés meghatározó tartalmi befolyása a rádióban és a televízióban éppen úgy alkotmányellenes, mint a Kormányé.” (ABH 1992, 227, 229-231.) Az alapjogok Alkotmányban történt elismeréséből nemcsak az következik, hogy az állam az egyes esetekben, egyedi igényekkel kapcsolatban nyújtson védelmet, hanem az egyes jogoknak az egész jogrend szempontjából legkedvezőbb érvényesülését kell lehetővé tennie, az alapjogok intézményes védelméről van tehát szó [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 302-303.].

A rádió és a televízió függetlenségét biztosító jogi forma nem egyetlen, mindenkorra adott megoldásként képzelhető el. A feladatot legjobban szolgáló jogi forma az adott ország rádiós és televíziós rendszerétől függ. A törvényhozónak az adottságokhoz igazodóan kell kialakítania az elfogulatlan tájékoztatást nyújtó szervezetet [22/1999. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1999, 176, 184.].

Az Alkotmánybíróság indítvány alapján jár el. A jelen esetben az Alkotmánybíróság ennek megfelelően nem az Mtv. és a költségvetési törvények által kialakított szervezeti megoldás egészét, ennek alkotmányellenességét vizsgálta, hanem az indítvány által támadott szabályok alkotmányellenessége volt vizsgálendő. Ebben a keretben, a fentiek alapján az Alkotmánybíróság azt állapítja meg, hogy az indítványozó által támadott rendelkezések által, a Testület, a Közalapítványok, az Alap kincstári számlára vonatkozó kötelezettségének kimondásával a közszolgálati rádió és televízió műsorszolgáltatásának az Országgyűlés és a Kormány által történő befolyásolási lehetősége nem növekszik, így a mondott szervek számlavezetési kötelezettsége a közszolgálati műsorszolgáltatás befolyásmentességének követelményét nem korlátozza.

A fentiek szerinti tartalmú pénzforgalmi számlavezetési kötelezettség a közszolgálati műsorszolgáltatókat nem terheli. A közszolgálati műsorszolgáltatók részvénytársaságként működnek. A finanszírozásuk módját és mértékét határozza meg az Mtv.

Jóllehet az Országgyűlés a költségvetésen és költségvetési beszámolón keresztül hatással van a Testület, az Alap, a Közalapítványok és műsorszolgáltatók tevékenységére, ez azonban nem jelent meghatározó tartalmi befolyást a rádióban és a televízióban.

Igaz, hogy a költségvetésből származó támogatás, az üzembentartási díj összegének évenként való meghatározása évről évre, a költségvetésről való döntéskor bizonyos mértékben anyagi befolyásolást jelenthet mind a Testület, mind a műsorszolgáltatók tekintetében. Ez azonban csak olyan közvetett hatást jelent, amely mellett még nem sérül az Alkotmány 61. §-a. Figyelembe kell venni azt is, hogy az Országgyűlés a költségvetés jóváhagyására az Alkotmány 19. § (3) bekezdés d) pontja alapján jogosult. Ez érint valamennyi olyan szervet, amely egészben vagy részben költségvetési, államháztartási forrásból gazdálkodik.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: nem a jelen ügynek a tárgya a finanszírozás hatályban lévő, vegyes rendszere egésze szabályozásának, ezek között a díjak éves, Országgyűlés által való megállapítására vonatkozó szabályozás vagy újabban az átvállalás alkotmányosságának vizsgálata. (Ez utóbbi kérdésben az Alkotmánybíróság 766/B/2002 AB határozata elutasította azokat az indítványokat, amelyek az átvállalásról szóló egyes törvényi rendelkezések alkotmányellenességét állították: ABK 2004. november, 908.) A jelen ügy tárgya kizárólag a számlavezetési kötelezettséget előíró szabály.

A pénzeszközöknek a kincstári számlán való tartása révén csupán áttekintést lehet kapni a tényleges, célhoz kötött pénzmozgásokról. Így sem a felügyeleti szerv, azaz a Testület, sem a gazdasági társasági formában működő közszolgálati műsorszolgáltatóknak az Alkotmány 61. §-ával

összefüggő tevékenysége a számlavezetési kötelezettség előírásával nem befolyásolható az Alkotmányt sértő módon, sem az Országgyűlés, sem a Kormány által. A költségvetési források felhasználásának hatékony ellenőrzése, a közpénzek és a köztulajdon felhasználása és hasznosítása átláthatóságának a követelménye és ennek érvényesítése nem sérti az Alkotmány 61. §-át.

VI.

Több indítvány érkezett az Alkotmánybírósághoz az Mtv. üzemben tartási díjról szóló rendelkezéseivel kapcsolatban.

1. Egyes indítványozók alkotmányellenesnek tekintették az Mtv. 79 - 84. §-ait, és hivatkoztak az Alkotmány 2. §-ára, 8 - 9. §-aira, 59. §-ának (1) bekezdésére, 44/A. §-a (1) bekezdésének c) pontjára, 70/A. §-ára, 70/I. §-ára. Sérelmezték a köztulajdon és a magántulajdon nem azonos megítélését, az üzemben tartási díj adóként való minősítését és ezzel a minősítéssel összefüggésben meghatározott feltételeket, az adóbevallási kötelezettség révén a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok figyelmen kívül hagyását, az adóhatóság feljogosítását a televízió-műsor vételére alkalmas készülék üzemeltetőjének lakásában való ellenőrzésre.

Az indítványok elbírálásánál az Alkotmánybíróság a következő rendelkezéseket vette alapul:

a/ az Alkotmány szabályai

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.”

„59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

„70/I. § Minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.”

b/ az Mtv. kifogásolt szabályai

„79. § (1) Üzemben tartási díjat köteles fizetni az, aki televízió-műsor vételére alkalmas készüléket (a továbbiakban: televíziókészülék) üzemeltet. Az üzemben tartási díj - ha e

törvény másként nem rendelkezik - televíziókészülékenként fizetendő.

...

(4) Abban az esetben, ha több magánszemély közös tulajdonában, használatában van a díjfizetési kötelezettséggel járó televíziókészülék, a magánszemélyek a díjfizetési kötelezettség megfizetésére vonatkozóan írásban megállapodhatnak. Ez esetben a bejelentési, bevallási, megfizetési kötelezettség azt terheli, aki a megállapodásban kötelezettként szerepel. A megállapodás tényéről az adóbevallásban is nyilatkozni kell. Megállapodás hiányában az üzemeltetők a kötelezettség teljesítéséért egyetemlegesen felelnek."

„81. § (1) Mentés az üzemben tartási díj fizetése alól:

- a) az egyedül élő hetven éven felüli személy,
- b) az önálló háztartásban élő házaspár, illetve az élettársak, ha egyikük hetven, másikuk hatvan éven felüli,
- c) az a hatvan éven felüli személy, aki önálló nyugdíjjal, keresettel vagy egyéb jövedelemmel nem rendelkező közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont] eltartásáról gondoskodik,
- d) a hadirokkant és hadiözvegy,
- e) a súlyosan látás- vagy hallássérült, az I. és II. csoportbeli rokkant."

„82. § (1) A díjfizetési kötelezettség a televíziókészülék üzemeltetésének megkezdését követő hónap első napján kezdődik és az üzemeltetés megszűnése hónapjának utolsó napjáig áll fenn.

(2) Ha a díjfizetésre kötelezett a fizetésére vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, az elmulasztott díjon felül, a díjjal azonos összegű pótdíjat köteles fizetni."

82/A. § (1) Az üzemben tartási díj az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Art.) 3. §-ának (1) bekezdése alkalmazásában adónak minősül azzal, hogy az e kötelezettséggel kapcsolatos adóhatósági feladatokat - a helyszíni ellenőrzés és az annak eredményeként megindított adóigazgatási eljárás kivételével - az üzemben tartási díj beszedésével megbízott (a továbbiakban: Megbízott) látja el.

(2) A Megbízott az üzemben tartási díj fizetésére kötelezetteket a bejelentés, az ellenőrzés vagy az adatszolgáltatás adatai alapján nyilvántartásba veszi.

(3) Az Art. 57. §-ának (3) bekezdése szempontjából a lakással mint vagyontárggyal kapcsolatos ellenőrzéssel esik egy tekintet alá a televíziókészülék üzemeltetésének ellenőrzése magánlakásban. A magánszemély lakásába történő belépésre nem jogosult az adóhatóság az üzemben tartási díjfizetési kötelezettség ellenőrzése céljából, ha az ellenőrzés megkezdése előtt

- a) a díj fizetésére kötelezett a bejelentési kötelezettség teljesítését megfelelően igazolja, vagy
- b) a díjfizetési kötelezettség bejelentésének elmulasztását elismeri.

(4) Az önkormányzati adóhatóság a Megbízott megkeresésére és anélkül is jogosult illetékességi területén azon magánszemély, jogi személy és egyéb szervezet üzemben tartási díjfizetési kötelezettségének helyszíni ellenőrzésére, aki (amely) nem szerepel a Megbízott által a naptári év október 1. napjáig az önkormányzati adóhatósághoz, annak illetékességi területén bejelentett üzemben tartási díj fizetésére kötelezettek és az üzemeltetés helyét tartalmazó listán.

(5) Ha az önkormányzati adóhatóság helyszíni ellenőrzése során tárja fel, hogy az adózó az üzemben tartási díjfizetési kötelezettségének keletkezését elmulasztotta bejelenteni, az adóhatóság mulasztási bírság megfizetésére kötelezi, amely a települési önkormányzat bevétele.

(6) A mulasztási bírság mértéke a fizetési kötelezettség elmulasztására, de legfeljebb 30 hónapra számított üzemben tartási díj kétszerese.

(7) A (5) bekezdésben foglaltak esetében a bejelentés elmulasztásával érintett időszakra adóbírság és késedelmi pótlék, valamint a média tv. 82. §-ának (2) bekezdésében meghatározott pótdíj fizetési kötelezettség nem állapítható meg. Az adóhatóság a feltárt díjeltitkolást és a megállapított mulasztási bírságot tartalmazó államigazgatási határozat egy példányát megküldi a Megbízottnak.

(8) A üzemben tartási díj beszédese érdekében a Megbízott birtokába került adatok adótitoknak minősülnek, azok felhasználására és más szervek tájékoztatására az Art. 47. §-ának rendelkezései irányadók.

(9) A hálózati műsorszolgáltató, valamint az AM mikro műsorszolgáltató a Megbízottnak negyedévenként, a negyedévet követő hó 15. napjáig adatot szolgáltatnak a nyilvántartásukban szereplő előfizetők nevééről és lakcíméről (székhelyéről, telephelyéről).

(10) A díjfizetésre kötelezett

a) magánszemély az adóévről benyújtott személyi jövedelemadó bevallásában, illetőleg munkáltatójának adott, az adó megállapítására jogosító nyilatkozatában nyilatkozik arról, hogy üzemeltet-e televíziókészüléket és ez üzemben tartási díjfizetési kötelezettség alá esik-e,

b) jogi személy és egyéb szervezet az Art. 20. §-ának (5) bekezdésében meghatározott éves összesítő bevallásában nyilatkozik arról, hogy hány és hányszoros üzemben tartási díjfizetési kötelezettség alá eső televíziókészüléket üzemeltet,

c) az a magánszemély, jogi személy és egyéb szervezet, akinek (amelynek) adóbevallási kötelezettsége nincs, az a)-b) pontban jelzett kötelezettségét a Megbízotthoz teljesíti.

(11) Az állami adóhatóság a bevallásról az üzemben tartási díjfizetési kötelezettségre vonatkozó adatokat külön

feldolgozza, és a feldolgozást követő 15 napon belül elektronikus úton vagy mágneses adathordozón átadja a Megbízottnak. A Megbízott az adatokat egybeveti a nyilvántartásában szereplő, a díjfizetési kötelezettek vonatkozó adatokkal és a nyilvántartásában korábban nem szerepelt üzembentartóktól a díjat beszedi.

(12) Az Alap kezelőjét a Megbízottal szemben megilleti az Art. 47. §-ának (3) bekezdésében foglalt, az elkülönített állami pénzalapok kezelőit megillető tájékoztatás joga, a beszedett díjak alakulásáról, a díjfizetési kötelezettségek teljesüléséről, és jogosult a Megbízott ellenőrzésére.

(13) A (10) bekezdésében előírt bevallási kötelezettséget első ízben az 1997. évről benyújtandó bevallásban az 1998. január 1-jétől fennálló díjfizetési kötelezettség tekintetében, a (6) bekezdését pedig az 1998. január 1. napja után megállapított bevallási, bejelentési kötelezettségek tekintetében kell alkalmazni.

(14) Az üzemben tartási díj beszédésével kapcsolatban az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni.”

2. Az indítványok megalapozatlanok.

A támadott jogszabályok között meghatározó szerepe van az Mtv. 82/A. § (1) bekezdésének; ez a rendelkezés tartalmazza azt az alapot, amelyre a további szabályok felépülnek. Ezt a kiindulási pontot az jelenti, hogy az üzemben tartási díj adónak minősül és az ezzel kapcsolatos adóhatósági feladatokat a díj beszédésével megbízott látja el. Ehhez kapcsolódik az üzemben tartási díjjal összefüggésben álló adóbevallási kötelezettség és az, hogy a díj beszédésével megbízott az adózók adóbevallásában szereplő adatai birtokába jut, azokat felhasználja.

Tekintve, hogy volt olyan indítvány, amely ezt a szabályozást az Alkotmány 59. §-a (1) bekezdésével ellentétesnek tekintette és a megsemmisítési kérelmet ennek alapján terjesztette elő, az Alkotmánybíróság először a kiindulási alapot jelentő szabálynak a személyes adatok védelméhez való jog Alkotmányban kimondott elvéhez való viszonyát vizsgálta meg.

3. Az Alkotmány 59. §-ának (1) bekezdése az alapvető jogok egyikeként deklarálja a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jogot. Az Alkotmánybíróság egyik korai határozatában értelmezte az Alkotmánynak ezt a szabályát és a határozat rendelkező részében megállapította: „személyes adatok meghatározott cél nélküli, tetszőleges jövőbeni felhasználásra való gyűjtése és feldolgozása alkotmányellenes” [15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991, 40.].

A határozat kimondta, hogy az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a

célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak. Az adatfeldolgozás célját úgy kell az érintettel közölni, hogy az megítélhesse az adatfeldolgozás hatását jogaira, és megalapozottan dönthessen az adat kiadásáról; továbbá, hogy a céltól eltérő felhasználás esetén élhessen jogaival. Ugyanezért az adatfeldolgozás céljának megváltozásáról is értesíteni kell az érintettet. Az érintett beleegyezése nélkül az új célú feldolgozás csak akkor jogszerű, ha azt meghatározott adatra és feldolgozóra nézve törvény kifejezetten megengedi. A célhoz kötöttségből következik, hogy a meghatározott cél nélküli, készletre, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és -tárolás alkotmányellenes. [15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991, 40, 42.]

Ezt az álláspontot az Alkotmánybíróság gyakorlata azóta is az alkotmányellenesség elbírálási alapjának tekinti [például 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 207-208.]. A személyes adatok védelméről és közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 2. §-ának 1. pontja meghatározza a személyes adat fogalmát. Ennek megfelelően személyes adatnak tekintendő a név, azonosító jel alapján azonosítható természetes személlyel kapcsolatba hozható adat. Az üzemben tartási díj beszedésével megbízott - az érintett személy hozzájárulása nélkül - az adóbevallásban szereplő olyan adatok birtokába jut, amelyek ennek a fogalom-meghatározásnak az alapján személyi adatnak minősülnek. A személyes adatok védelmének joga is korlátozható, ha ennek alkotmányos feltételei fennállnak. A feltételeket az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdése és az Alkotmánybíróságnak az Alkotmány rendelkezése alapján kiépült gyakorlata határozza meg. Eszerint az alapjog korlátozásának feltétele az, hogy a korlátozás törvényben történjék, elkerülhetetlenül szükséges és a korlátozással elérni kívánt célhoz képest arányos legyen. A személyes adatok védelme tekintetében a korlátozásra a 29/1994. (V. 20.) AB határozat követelményként a célhoz kötöttséget és az információk megosztottságát (az összekapcsolás megakadályozását) jelölte meg (ABH 1994, 148, 153.).

A jelen esetben a támadott szabályoknál megállapítható, hogy az üzemben tartási díj beszedésével megbízott személy törvény alapján jut személyes adatokhoz és kezeli azokat. Az Mtv. 82/A. §-ának (8) bekezdése arról rendelkezik, hogy ezek az adatok adótitoknak minősülnek és hogy alkalmazni kell az adózás rendjéről szóló törvénynek az adatok felhasználásáról és más szerveknek történő átadásáról szóló szabályait. (Ma már nincsenek hatályban azok az adózás rendjéről szóló szabályok, amelyekre az Mtv. utal, de az új szabályok nem hoztak az adott kérdésben változást.) Az információs rendszerek összekapcsolásának veszélye nem áll fenn, ezt a törvény nem engedi meg, a felhasználás célját az adózás rendjéről szóló szabályok meghatározzák.

A fent kifejtettek értelmében van tehát korlátozás, kérdés azonban, hogy a korlátozás szükségessége és arányossága megállapítható-e. Ennek eldöntéséhez meg kell vizsgálni a szabályozás alapelgondolását is.

4. Az Mtv. szerint a műsorszolgáltatók és a fogyasztók között sajátos jogviszony áll fenn. A 2. § 30. pontja szerint a műsorszolgáltatás meghatározott rádió-, illetve televízió műsor megállapított csatornán keresztül történő szolgáltatását jelenti, amelyet bárki igénybe vehet, aki megfelelő vevőkészüléket üzemeltet. Ettől különbözik a 2. § 26. pontja alapján a műsorelosztás keretében nyújtott szolgáltatás, amely csak az arra jogosult felhasználók (előfizetők) számára biztosít vételi lehetőséget. A 2. § 2. pontja pedig az alapszolgáltatást határozza meg olyan módon, hogy ebben az esetben az előfizetőknek a legalacsonyabb díjtételű műsorelosztási szolgáltatást nyújtja. A szolgáltatásoknak ezekhez a meghatározásához kapcsolódik a 79. § (1) bekezdése, amely a szolgáltatást igénybe vevő személyek kötelezettségét határozza meg. Tekintettel arra, hogy a szolgáltatások eseti igénybevétele nem ellenőrizhető, ez a szabály a fogyasztó kötelezettségét, a díjfizetést a szolgáltatás vételére alkalmas készülék üzemeltetése alapján állapítja meg.

Az Mtv. 79. §-a (4) bekezdésének eredeti szövege szerint az üzemben tartási díj beszedéséről az Alapot kezelő Testület gondoskodott nyilvános pályázati eljárásban kiválasztott megbízott útján.

Ezt a megoldást megváltoztatta a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Mtv.). Egyéb módosítások mellett az Mtv. beiktatta a 82/A. §-t, amely az üzemben tartási díjat adónak minősítette és az adózás rendjéről szóló szabályok alkalmazását írta elő. Ezzel az Mtv. az adózásról szóló szabályok alkalmazási körébe utalta a nem közhatalmi tevékenységet gazdasági társasági formában végző szervezetek által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a díjfizetést.

5. Az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdése szerint Magyarországon piacgazdaság van, és ennek keretei között a köztulajdon nem élvez előjogokat a magántulajdonnal szemben. Az Alkotmánybíróság - a költségvetési szervek számára előnyöket meghatározó jogszabályok vizsgálatánál - már 1991-ben kimondta, hogy el kell választani azokat a viszonyokat, amelyekben az állam (az állam szervezete) a gazdasági élet többi alanyaival azonos módon jelenik meg, azoktól a viszonyoktól, amelyekben az állam közhatalmi tevékenységet végez. A gazdasági tevékenység kifejtése során az állam (az állam gazdálkodó szervezete) nem lehet más helyzetben, nem lehetnek más jogai, mint a gazdasági élet más szereplőinek [59/1991. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1991, 293, 295-296.]. Az Alkotmánybíróság határozataiban ennek megfelelően az az elv érvényesül, hogy - az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdése és 70/A. §-ának (1) bekezdése között meglévő összefüggésre is tekintettel - megengedhetetlen a megkülönböztetés a gazdasági

életben, a polgári jogi viszonyokban a jogalanyokkal szemben (ideértve az államot és annak szervezeteit is), kivéve azokat az eseteket, amelyekben a megkülönböztetésnek megfelelő súlyú alkotmányos indoka van [33/1993. (V. 28.) AB határozat, ABH 1993, 247, 250.].

A vizsgált esetben az Mtv. 77. §-a értelmében az Alap többek között az üzemben tartók által fizetett üzemben tartási díjból és költségvetési támogatásból fedezi a közszolgálati műsorszolgáltatást.

A közszolgálati műsorszolgáltatás fenntartását az állam a hatályos szabályok szerint a feladatának tekinti. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy ez nem azonosítható a közszolgálati műsorszolgáltatók mint intézmények fenntartásával. Az állami feladatok zavartalan és folyamatos ellátásának biztosítása közérdek. Az állam feladatait az Alkotmány és a jogszabályok határozzák meg. A közkiadások finanszírozásához szükséges pénzalap előteremtése (ennek keretében pl. az adók meghatározása), miként annak elosztása is az Alkotmányból és más jogszabályokból fakadó közhatalmi jogosultság. Az állami feladatok végrehajtása során keletkező költségek biztosításáról az Országgyűlés általában költségvetési törvényben gondoskodik, de ennek más módja is lehet. Az állam viszonylag szabadon dönt arról, hogy az állami feladatok ellátásáról az államháztartáson keresztül vagy azon kívül, más módon gondoskodik.

Az állami feladat ellátását ítélné a törvényalkotó olyan fontosnak és kiemelkedő jelentőségűnek, hogy sem a végrehajtására szolgáló szervezet megalakítását, sem a feladat ellátásának finanszírozását nem bízta teljes egészében az érdekeltek vagy mások belátására.

Ha bizonyos tevékenység ellátását az állam közfeladatnak tekint, akkor ezzel kapcsolatban az érdekeltek törvényi kötelezése a közfeladat ellátásához való hozzájárulásra összhangban van az Alkotmány 70/I. §-ában a közterhekre vonatkozó előírásokkal.

Azzal, hogy az Országgyűlés a törvényben szabályozott módon rendelkezett az üzemben tartási díjról, ez a díj köztehernek, közjogi bevételnek minősül. Az adott esetben megállapítható az is, hogy az államháztartásnak ezt a bevételét meghatározott feladat ellátásának támogatására kell fordítani a törvények rendelkezései szerint.

Az Alkotmánybíróság a közteherviseléssel kapcsolatos alkotmányi rendelkezés érvényesülésének szempontjait eddig számos határozatában vizsgálta. Már 1991-ben megállapította, hogy bár az Alkotmány 70/I. §-a az állampolgárok alapvető jogai között szabályozza a közteherviselési kötelezettséget és annak alkotmányos korlátait, a rendelkezés értelemszerűen vonatkozik az egyéb jogalanyokra, így például a külföldiekre és a jogi személyekre is [62/1991. (XI. 22.) AB határozat, ABH 1991, 467.]. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt is, hogy noha az Alkotmány maga nem határozza meg a "közteher" fogalmát, kétségtelenül ide tartoznak az államháztartásról szóló törvény szerint mindazok az állam

javára előírható befizetések, amelyek az állam gazdasági tevékenységének, intézményei működtetésének fedezetét szolgálják, vagyis amelyek az állam bevételi forrását jelentik (821/B/1990. AB határozat, ABH 1994, 481, 486.). Másutt ismételten leszögezte az Alkotmánybíróság, hogy az Alkotmány a közterhekhez való hozzájárulás tekintetében csak azt a követelményt támasztja a jogalkotóval szemben, hogy az adott fizetési kötelezettség feleljen meg az alanyi kötelezettek jövedelmi és vagyoni viszonyainak, vagyis álljon azokkal arányban (1558/B/1991. AB határozat ABH 1992, 506-507.). A jogalkotó tehát széles keretek között mérlegelhet a köztehermérték megállapításakor, szabadsága igen nagy abban a kérdésben is, hogy a közteherviselési kötelezettség kiindulópontjaként milyen gazdasági forrást választ ki, és ennek alapján mit jelöl ki a közteher tárgyának (620/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 539, 541.). Az Alkotmány nem azt határozza meg, hogy jövedelmet és vagyont kell, illetve lehet közteherviselési kötelezettség alapjává tenni, hanem azt írja elő, hogy a közterhek viselésének a jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz igazodóan, arányosan kell megtörténnie (448/B/1994. AB határozat ABH 1994, 724, 726.).

6. A támadott szabály vizsgálatánál jelentősége van annak, hogy az „üzemben tartási díj” elnevezésű fizetési kötelezettséget hogyan lehet minősíteni a tételes jog alapján.

Ezt a fizetési kötelezettséget törvény írja elő.

Törvény határozza meg a kötelezettek körét, a kötelezettség alapját és mértékét, a kötelezettség alól való mentesülésre okot adó körülményeket.

Az üzembentartási díj nem valamely gazdasági társaság bevétele, hanem a törvény rendelkezései értelmében az Alap – mint az államháztartás részét képező, állami pénzalap – bevétele, amelyet a törvényben meghatározott célra lehet és kell fordítani.

A díjak befizetése és a költségvetés közötti kapcsolatot mutatja az a tény is, hogy a törvényhozó döntése szerint jelenleg az üzemben tartási díj behajtására nem kerül sor, mert a költségvetési törvény felhatalmazta a Kormányt, hogy a díjak esedékes összegét átvállalja [a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 126. § (2) bekezdése, a Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves kereteiről szóló 2003. évi CXVI. törvény 115. §-a; ugyanígy a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 104. §-ának (2) bekezdése], azaz közvetlen költségvetési támogatásként szerepeltesse a költségvetési törvényben.

Az Mtv.-nek a díj adó jellegére vonatkozó szabályait és az ahhoz kapcsolódó további, az Mtv.-mel bevezetett jogi szabályokat azonban a törvényalkotó nem helyezte hatályon kívül; az átvállalás megszűnte esetén ezeket alkalmazni kellene, ezért a szabályok alkotmányossági vizsgálata tehát szükséges volt.

Az elmondottakra tekintettel az állapítható meg, hogy az üzemben tartási díj elnevezésű fizetési kötelezettség adóvá minősítése - annak jelenlegi átvállalása ellenére - szükséges és arányos állami intézkedésnek tekinthető, és ezért alkotmányosan elfogadható ezzel kapcsolatban a személyes adatok védelméhez való jog korlátozása.

Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 16. §-a értelmében a személyes adatok védelméhez való alapjog állami vagy helyi önkormányzati pénzügyi érdekből korlátozható.

A támadott jogszabályi rendelkezések ilyen korlátozást tartalmaznak: állami pénzügyi érdekből írnak elő kötelezettségeket az üzembentartási díjjal kapcsolatban. Az Alkotmány 70/I. §-ában megfogalmazott közteherviselési kötelezettség érvényesülése érdekében az adózást érintő körülmények felfedése - az adóhatóság előtt, a törvény keretei között - indokolt és szükséges lehet.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Mtv. 82/A. §-ának (1) bekezdését támadó indítványt elutasította.

7. Az egyik indítványozó ugyanazoknak az indokoknak az alapján, mint amelyek az Mtv. 82/A. § (1) bekezdésére vonatkoztak, támadta az Mtv. 79. §-a (4) bekezdésének harmadik mondatát. A támadott harmadik mondatot az Mtv. határozta meg a 82/A. §-sal összefüggésben.

E szabály értelmében, ha több magánszemély közös tulajdonában, használatában van a díjfizetési kötelezettséggel járó televíziókészülék, megállapodásuk hiányában a kötelezettség teljesítéséért egyetemlegesen felelnek.

Az egyetemlegességi szabály nem áll alkotmányos szempontból értékelhető összefüggésben az Alkotmány 2. §-ában, 8-9. §-aiban, 59. §-ának (1) bekezdésében, 44/A. §-a (1) bekezdésének c) pontjában, 70/A. §-ában, 70/I. §-ában foglaltakkal sem.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 201.; 698/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 716-717.; 108/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 523-524.; 141/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 584, 586.; 743/B/1993. AB határozat, ABH 1996, 417-418.; 720/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 1005, 1007.; 575/B/1992. AB határozat, ABH 1999, 456-460.]. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

8. Egyes indítványozók támadták az Mtv. 79 - 84. §-ait az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésére, 13. §-ának (1) bekezdésére, 17. §-ára és 61. §-ának (1) bekezdésére hivatkozva. Az Alkotmánybíróság ezeket az indítványokat is

elutasította, mert a támadott szabályok és az Alkotmány megjelölt rendelkezései között nem állapítható meg alkotmányos összefüggés.

Az egyik indítványozó az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésével ellentétesnek tartotta az Mtv. 81. §-ának (1) bekezdését, amely az üzemben tartási díj megfizetése alól egyes személyeknek (így a hetven éven felülieknek, hadirokkantaknak, stb.) mentességet ad. Az Alkotmánybíróság a 9/1990. (IV. 25.) AB határozatban kimondta, hogy a diszkrimináció tilalma nem jelenti minden, a társadalmi egyenlőséget célzó különbségtétel tilalmát is. Nem alkotmányellenes a meglévő hátrányos helyzet kiküszöbölésére irányuló olyan különbségtétel, amely nem jár azzal, hogy egyes személyeket nem egyenlő méltóságú személyként kezelnek (ABH 1990, 46, 48.). Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványt elutasította.

Egy további indítványozó az Mtv. 82. §-ának (2) bekezdését azért tartotta az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdésével ellentétesnek, mert álláspontja szerint a rádió műsorszolgáltatóját kiemelt védelemben részesíti azzal, hogy nem a polgári jogi szerződésekre megszabott késedelmi kamat megfizetését írja elő, hanem annál magasabb mértékű pótdíjat. Az Alkotmánybíróság a 32/1992. (VII. 16.) AB határozatban rámutatott arra, hogy az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdése általában csak a 70/A. § (1) bekezdésével összefüggésben értelmezhető (ABH 1992, 235, 238.). Az adott esetben nem alapjog sérelmét állítja az indítványozó és ebben a körben az Alkotmánybíróság gyakorlata a diszkrimináció vizsgálatánál azt tekinti meghatározónak, hogy volt-e a különbségtételnek ésszerű indoka [30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 139-140.]. A kis összegű díjak késedelmes megfizetése esetére az átlagostól eltérő, magasabb mértékű pótdíj kilátásba helyezésének ösztönzőbb hatása ésszerű indok. Ezért az Alkotmánybíróság nem állapította meg, hogy a támadott szabály alkotmányellenes, az indítványt elutasította.

VII.

1. Az egyik indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Mtv. 79. §-a (1) és (3) bekezdésének, és 138. §-ának alkotmányellenességét és semmisítse meg ezeket a rendelkezéseket.

Az Mtv. támadott szabályai:

„79. § (1) Üzemben tartási díjat köteles fizetni az, aki televízió-műsor vételére alkalmas készüléket (a továbbiakban: televíziókészülék) üzemeltet. Az üzemben tartási díj - ha e törvény másként nem rendelkezik - televíziókészülékenként fizetendő.

...

(3) Az üzemben tartási díjat a közszolgálati műsorszolgáltatók versenyképes és takarékos működtetésének, a műsorszolgáltatási rendszer fenntartásának és a közszolgálati műsorok támogatási szükségleteinek figyelembevételével kell megállapítani.”

„138. § (1) Az Országgyűlés ülései egészének, a kinevezésekkel és jelölésekkel kapcsolatos nyilvános országgyűlési bizottsági meghallgatásoknak, valamint szükség szerint az országgyűlési bizottságok üléseinek közvetítésére e törvény hatálybalépésétől számított egy éven belül zártláncú televíziós rendszert kell létesíteni.

(2) A zártláncú rendszerből kimenő jelet valamennyi műsorszolgáltató számára hozzáférhetővé kell tenni. A rendszerhez való csatlakozás költségei a műsorszolgáltatót terhelik.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglaltak nem érintik bármely műsorszolgáltatót az azt a jogát, hogy az Országgyűlés épületének kijelölt helyéről vonalon műsort közvetítsen vagy rögzítsen.

(4) A kimenő jelről egy-egy rögzített, bárki számára hozzáférhető példányt az Országgyűlési Könyvtárban és az Országos Széchényi Könyvtárban kell elhelyezni. Az Országgyűlési Könyvtár biztosítja a rögzített anyag megtekinthetőségét és költségtérítés ellenében arról bárki által szabadon felhasználható másolatot készít. Egy-egy példányt a Magyar Televízió, illetve a Magyar Rádió (hanganyag) archívumában is el kell helyezni.

(5) Az országgyűlési tevékenység közvetítésének pártatlanságát biztosító közvetítési rendet az Országgyűlés Házszabályának mellékletként a törvény hatálybalépésétől számított egy éven belül kell meghatározni.

(6) Az az országos műsorszolgáltató, amely kizárólag az Országgyűlés tevékenységének folyamatos és teljes bemutatásával, illetve ehhez kapcsolódó elemzésekkel foglalkozik, e törvény szerinti közműsor-szolgáltatónak minősül.

(7) A közszolgálati műsorszolgáltatók elnökei a 71. § a) pontjában foglalt jogkörükben gondoskodnak az országgyűlési ülések folyamatos közvetítésének rendjéről.

(8) A közszolgálati műsorszolgáltatók részvénytársasággá történő átalakulásáig az országgyűlési közvetítések a törvény hatálybalépésekor meglévő rendje nem változik.”

2. Az indítvány megalapozatlan.

Az indítványozó az Mtv. 79. §-ának (1) bekezdésénél azt kifogásolta, hogy a földfelszíni rendszerű műsorszórás útján történő adások vételére alkalmas készülékeknél is üzemen tartási díjat kell fizetni. Az Mtv. 79. §-ának (3) bekezdésével szemben azt állította, hogy az üzemen tartási díj jelentős emelése szerzett jogokat sért, továbbá az állam közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségének megszüntetését jelenti. A 138. §-sal szemben arra hivatkozik, hogy az országgyűlési közvetítések tekintetében az állam a

piaci viszonyok érvényesülését favorizálja, megszünteti az Országgyűlés munkájába való betekintés lehetőségét. Az indítványozó megemlítette továbbá a 128 - 131. §-okat is érdemi kifejtés nélkül.

Az indítványozó valamennyi támadott szabálynál a közérdekű adatok megismerésének az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdésében deklarált jogának sérelmére hivatkozott.

Az Mtv. 79. §-ának (1) és (3) bekezdésében található szabállyal szemben előadott kifogás és az Alkotmánynak az indítványozó által megjelölt, említett rendelkezése között nem állapítható meg alkotmányjogi összefüggés.

Az Mtv. 138. §-ának támadása esetében megvizsgálandó, hogy a szabály ellentétes-e az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdésével, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülésével. Az Alkotmánybíróság a 32/1992. (V. 29.) AB határozatban az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdését értelmezve kifejtette, hogy az Alkotmány ennek az alapvető jognak az érvényesülésén keresztül a választott népképviselői testületeknek, a végrehajtó hatalomnak, a közigazgatásnak, az állampolgárok által történő ellenőrzését, az államszervezet demokratikus működését segíti elő. A képviselő-testületek ülésének diszkrecionális alapon történő zárttá nyilvánítása a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó jog szükségtelen és aránytalan korlátozását jelenti (ABH 1992, 182, 183-184.). Az Mtv. támadott szabálya azonban nem teszi az Országgyűlés üléseit zárttá, az állampolgárok által megismerhetetlenné. A 138. § (7) bekezdése előírja, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók elnökei gondoskodjanak az ülések folyamatos közvetítéséről. A 138. § (5) bekezdése a közvetítés pártatlanságának biztosításáról tartalmaz rendelkezést. A támadott szabály nem korlátozza az Országgyűlés ülésén történtek megismerhetőségét, nem állapítható meg az Alkotmány 61. §-a (1) bekezdésének megsértése.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

A határozat Magyar Közlönyben való közzétételéről szóló rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Holló András
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila
alkotmánybíró

Dr. Kiss László
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva

előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 2. pontjával, valamint ennek indokolásával. Nézetem szerint meg kellett volna állapítani a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Mtv.) 32. § (1) bekezdése „ideértve, hogy számláit a Magyar Államkincstár vezeti” szövegrészének, 77. § (5) bekezdése „számláját a Magyar Államkincstár vezeti” szövegrészének alkotmányellenességét és meg kellett volna ezeket a rendelkezéseket semmisíteni. A szoros összefüggés miatt meg kellett volna semmisíteni továbbá az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 18/C. §-a (6) bekezdésének b) és c) pontját.

Indokaim a következők:

1. Az egyik indítványozó az Alkotmánynak a tulajdonjog védelmét kimondó 13. §-a (1) bekezdésére és a sajtó szabadságát rögzítő 61. §-a (2) bekezdésére hivatkozva kérte az Mtv. 32. § (1) bekezdése, 53. § (4) bekezdése, valamint 77. § (5) bekezdése kincstári számlavezetésre vonatkozó szövegrészének megsemmisítését. Álláspontom szerint az indítvány nemcsak az Mtv. 53. § (4) bekezdése, hanem a többi támadott szabály tekintetében is megalapozott.

A kérdés megítéléséhez meg kell vizsgálni a jogi szabályozás alapkérdéseit.

2. Az Alkotmány 61. §-ának (1) és (2) bekezdése kimondja a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságát, valamint azt, hogy mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismerésére. Az Mtv. preambuluma kiemelte, hogy az Országgyűlés az Alkotmány 61. §-ában meghatározott ezen alapvető jogok érvényre juttatása érdekében alkotja meg a rádiózásról és televíziózásról szóló törvényt. A törvény megalkotásának alapját az Alkotmánybíróság 37/1992. (VI. 10.) AB határozata szolgáltatta, amely az Alkotmány 61. §-a alapján felhívta az Országgyűlést olyan törvény megalkotására, amely biztosítja az említett alapvető jogok érvényesülését, és e cél érdekében kizárja a közszolgálati rádióknak és a televízióknak mind a törvényhozástól, mind a Kormánytól való függését, a műsorszolgáltatás tartalmi befolyásolását (ABH 1992, 227, 230-231.).

3. Az új szabályozás céljaira tekintettel az Mtv. a rádiózás és televíziózás korábbi szervezetrendszerét megváltoztatta.

a/ Az Mtv. rendelkezései alapján létrejött az Országos Rádió és Televízió Testület (a továbbiakban: Testület). A Testület – az Mtv. Országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslata indokolásának megfogalmazása szerint – a magyarországi tömegkommunikációs szféra legmagasabb szintű

szervezete, amely független és csak a törvényeknek van alárendelve. A függetlenség garanciális elemeként jelöli meg az indokolás, hogy a Testület az Országgyűlés szerveként működik, de működésének költségeit nem a központi költségvetés, hanem a Műsorszolgáltatási Alap (a továbbiakban: Alap) fedezi. A Testület jogállását az Mtv. 32. §-ának (1) bekezdése úgy határozta meg, hogy „a Testület az Országgyűlés felügyelete alatt álló, önálló jogi személy, amely a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik.”

b/ Az Mtv. a közszolgálati műsorszolgáltatás szervezetét olyan módon alakította ki, hogy független legyen a törvényhozás és a Kormány befolyásától. Ezért egyrészt rendelkezett (az 53. §-ban) a Magyar Rádió Közalapítvány és a Magyar Televízió Közalapítvány létrehozásáról, valamint a már korábban létrejött Hungária Televízió Közalapítvány átalakításáról (a három közalapítvány a továbbiakban: Közalapítványok), másrészt előírta, hogy a közszolgálati rádió és televízió feladatait részvénytársasági formában működő szervezetek látják el, amelyeket - a 64. §-ban meghatározott módon - a Közalapítványok alapítanak meg, és amelyek tekintetében a részvényesi jogokat a Közalapítványok gyakorolják (65. §).

c/ A közszolgálati műsorszolgáltatás anyagi függetlenségének biztosítására az Mtv. kétféle rendelkezést hozott:

- egyrészt olyan elkülönített szervezetet hozott létre (az Alapot), amelyen keresztül bonyolódik a Testület és a Közalapítványok, valamint a Közalapítványok közvetítésével a közszolgálati műsorszolgáltató részvénytársaságok finanszírozása (77. §),

- másrészt a Testület, a Közalapítványok és a közszolgálati műsorszolgáltató részvénytársaságok függetlenségét megalapozó több forrásból származó, „vegyes” pénzügyi alapot határozott meg (84. §).

A fentieknek megfelelően mondta ki a 77. § (5) bekezdése, hogy az Alap jogi személy, amelynek kezelője a Testület. Ahhoz a törvényi rendelkezéshez, amely szerint az Alappal - az Mtv. szabályainak megfelelően - a Testület rendelkezik, a miniszteri indokolás következményként hozzátette, hogy az Alap „nem része a központi költségvetésnek”.

4. Az Mtv. előzőekben említett rendelkezéseinek értelmezéséhez hozzátartozik, hogy az Mtv.-nek az Országgyűlés által történt elfogadását néhány héttel megelőzően alkotta meg az Országgyűlés az 1995. évi CV. törvényt, amely az Áht. és az ahhoz kapcsolódó egyes törvényi rendelkezések módosításáról szólt (a továbbiakban: Áhtm.). Ez a törvény - az akkori kritikus gazdasági helyzetre tekintettel - nem egyszerűen az államháztartás reformját kívánta megvalósítani, hanem a pénzügyi feladatok centralizált elvégzésére létrehozandó kincstárral

kapcsolatban határozott meg szabályokat. A miniszteri indokolás kiemelte, hogy az érintett szervek, szervezetek pénzeszközeinek egységes kincstári számlán történő kezelése „tetemes összegű kamatmegtakarítást, az átmenetileg szabad pénzeszközök Kincstár általi hasznosítása várhatóan kamatbevétel eredményez, ezzel jelentős mértékben hozzájárulhat az államháztartás helyzetének konszolidálásához”. Ehhez a törekvéshez kapcsolódott az elkülönített állami pénzalapok korábbinál szigorúbb szabályozása. Az alapok létesítésének feltételeit a törvény megszigorította és előírta, hogy alap létrehozásánál meg kell határozni a felhasználásért felelős minisztert (49. §). Az Áhtm. 18. §-ával meghatározott Áht. 18/B. §-ának (5) bekezdése szerint kincstári körbe kerültek a központi költségvetési szervek és az alapok is.

Az Mtv.-nek a Testületre és az Alapra vonatkozó szabályai nem a néhány héttel korábban megalkotott Áhtm. rendelkezéseivel igazodtak. Ez nemcsak abban nyilvánult meg, hogy sem a Testületet, sem az Alapot nem sorolták be kincstári körbe. Az Mtv. mind a Testület, mind az Alap jogállását úgy jelöli meg, hogy a két szervezet önálló jogi személy. Egyikre sem mondja ki azt a törvény, hogy költségvetési szerv. A különbséget a Testület esetében a 32. § (1) bekezdése azzal is hangsúlyozza, hogy kimondja: a Testület „a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik.” Az Alapnál az Áhtm.-től való eltérést fejezi ki, hogy nem miniszternek alárendelten működik, és ezt erősíti az Mtv. miniszteri indokolása annak kimondásával, hogy az Alap „nem része a központi költségvetésnek”.

Az Mtv. egész szabályozási koncepciójából következik tehát a Testület és az Alap függetlensége és ezért az Áhtm. centralizáló törekvésétől való eltérés.

5. Az Mtv.-nek a Testületre, a Közalapítványokra és az Alapra vonatkozó szabályait megváltoztatta a Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséről szóló 1995. évi CXXI. törvény módosításáról szóló 1996. évi LXXVIII. törvény 31. és 32. §-a. A változtatás lényege az, hogy mindegyik szervezet esetében bevezették a számláknak a Magyar Államkincstár által történő vezetését. A változtatást a miniszteri indokolás azzal kívánta alátámasztani, hogy a „média köztestületek költségvetési szervekre vonatkozó szabályok szerint gazdálkodnak”, „hasznlóképpen indokolt ez a Műsorszolgáltató Alap esetében is, volumenére és forrásai között a készülék üzemeltetési-díj súlyára való tekintettel.”

6. Az Alkotmánybíróság 4/2004. (II. 20.) AB határozata alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette az Áht. 18/C. §-a (6) bekezdésének d) pontját, amely a közalapítványok számára kötelezővé tette, hogy a Kincstárban pénzforgalmi számlát vezessenek (ABK 2004. február 58.). Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Áht. 18/C. §-ának és 18/D. §-ának rendelkezéseit figyelembe véve korlátozást szenved annak a jogalanynak a tulajdonjoga (a rendelkezési joga), amely a Kincstár által vezetett pénzforgalmi számlán

köteles tartani a pénzeszközeit. Az Alkotmánybíróság a határozat indokolásában azt is kimondta, hogy a közalapítványok nem költségvetési szervek, vagyonukon nem kezelői jog, hanem tulajdonjog áll fenn. A tulajdonjog korlátozását a nem állami pénzeszközökből származó pénz tekintetében közérdek nem indokolja, ezért a szabály sérti az Alkotmánynak a tulajdonjog védelmét kimondó 13. §-a (1) bekezdését.

Az Alkotmánybíróság említett határozata nem az Mtv.-re vonatkozóan vizsgálta a kérdést, hanem az Áht. tekintetében, de az alapvető kérdésben elfoglalt álláspont itt is irányadó. Erre tekintettel tartalmaz döntést a határozat rendelkező részének 1. pontja az Mtv.-nek a Közalapítványokról szóló 53. §-a (4) bekezdésénél. Álláspontom szerint azonban - az Alkotmány 13. § (1) bekezdésének megsértése miatt - az alkotmányellenességet az Mtv.-nek a Testületre vonatkozó 32. § (1) bekezdésének és az Alapra vonatkozó 77. § (5) bekezdésének támadott szövegrészére is meg kellett volna állapítani. Szintén meg kellett volna állapítani az alkotmányellenességet az Áht. 18/C. §-a (6) bekezdésének b) és c) pontjaira, amelyek az Mtv. támadott szabályaival azonos rendelkezéseket tartalmaznak.

7. Az Mtv. az Alkotmány 61. §-ában meghatározott véleménynyilvánítási szabadság és sajtószabadság megvalósítását szolgáló rendszer kiépítése érdekében olyan megoldást alakított ki, amelyben sem a Testület, sem a Közalapítványok, sem az Alap, sem a közszolgálati műsorokat szolgáltató részvénytársaságok nem függenek a Kormánytól és közvetlenül nem befolyásolhatók a törvényhozás által. Ezért nem minősítette sem a Testületet, sem az Alapot költségvetési szervnek és ezért született döntés a közalapítvány és a részvénytársaság jogi személy típusának választása mellett, szemben a korábbi költségvetési szervvé minősítéssel. Ez az indoka annak is, hogy az Alap forrásait az Mtv. 77. §-ának (3) bekezdése vegyes rendszerben határozza meg:

„Az Alap forrásai: a műsorszolgáltatási díj, a pályázati díj, a műsorszolgáltatási szerződösszegési kötbér és kártérítés, a bírság, az üzemben tartási díj, valamint e címen az állam által átalány, illetve kiegészítés formájában folyósítandó költségvetési hozzájárulás, továbbá az önkéntes befizetések.”

A Testület költségvetését az Mtv. 32. §-ának (1) bekezdése szerint külön törvényben határozza meg az Országgyűlés, de a 84. § (2) bekezdése szerint az üzemben tartási díj Alapba befolyó összegéből is részesül a Testület. Tehát az eredeti elképzelés szerint még a Testületnél is fennáll a vegyes rendszer.

Nem változtat a jogi minősítésen az a tény, hogy 1997-ben megváltoztatták az Mtv.-nek azt a megoldását, amely szerint az üzemben tartási díj beszedéséről - pályázat alapján kiválasztott szervezet útján - a Testület gondoskodott [79. § (4) bekezdése], és az új rendszer szerint a díjat adók módjára hajtják be (82/A. §). A források különbözőségére, a vegyes rendszerre vonatkozó szabályozási koncepciót ez nem érinti.

Mindennek alapján az Mtv.-nek az a módosítása, amely a Testület és az Alap tekintetében a pénzeszközöknek a Kincstár által vezetett számlán történő tartását írja elő, ugyanúgy sérti az Alkotmány 13. §-a (1) bekezdésének tulajdon védelméről szóló szabályát, mint a közalapítványokra vonatkozó megsemmisített szabály.

8. A 4/2004. (II. 20.) AB határozat nem vizsgálta a közalapítványoknak az állami költségvetésből juttatott pénzeszközei tekintetében a tulajdonjog korlátozását, mert a juttatás meghatározott feltételekkel történt. A közalapítványnak meghatározott feltételek mellett történő juttatáskor a közalapítványnak még tulajdonában nem álló pénzeszközökről történik döntés. Az államnak nincs olyan jogi kötelezettsége, hogy meghatározott összegű pénzt adjon korlátozás nélkül a közalapítványnak. Nincs tulajdonjogi sérelme a juttatásban részesülőnek, ha kevesebb összeget kap, mint amennyit remél. Az Alkotmánybíróság a 37/1994. (VI. 24.) AB határozatban az önkormányzatok tulajdonjogával kapcsolatban kifejtette, hogy csak a már megszerzett tulajdon, továbbá a tulajdonjog megszerzésére vonatkozó kétségtelen jogcím tekintetében áll fenn az alkotmányjogi védelem, de az Alkotmány a jogalkotásra bízta annak eldöntését, milyen körben és milyen módon juttat tulajdont az önkormányzatoknak [ABH 1994, 238, 243, 246.; ugyanígy a 36/1998. (IX. 16.) AB határozat, ABH 1998, 263, 268.].

9. Más kérdés merül fel azonban a költségvetésből juttatott pénzek kezelésével kapcsolatban az Alkotmány 61. §-a alapján történő vizsgálatnál. Itt ugyanis nem arról van szó, hogy az Alkotmány a jogalkotóra bízta, milyen feltételekkel és mennyit juttat a közszolgálati műsorközlés céljaira. A 37/1992. (VI. 10.) AB határozat kimondta, hogy az Alkotmány megköveteli a rádió és televízió államtól való függetlenségét, és ez a függetlenségi követelmény mind a törvényhozás, mind a kormány részéről közvetlen vagy közvetett befolyásolási lehetőséggel szemben fennáll (ABH 1992, 227, 231.). A 47/1994. (X. 21.) AB határozat pedig rámutatott arra, hogy a közvetett befolyásolás lehetősége mindaddig fennáll, amíg a közszolgálati rádió és televízió költségvetésében a központi költségvetésből származó juttatás e szervezetek befolyásolására alkalmas összeget jelent. Ilyen körülmények között különös jelentősége van a lehetséges befolyásolással szembeni garanciák hiányának (ABH 1994, 281, 283-284.).

A pénzeszközök kincstári számlán tartási kötelezettsége nem szemlélhető önmagában. Ez a kötelezettség együtt jár azzal, hogy mind a Testületet, mind az Alapot állami szervnek tekintik. A lehetséges következmények egyik jelzése az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 20. sz. melléklete, amely az egyes államháztartáson kívüli szervezetek kormányzati szektorba történő besorolásáról és adatszolgáltatási kötelezettségéről szól. A II. rész 1. pontja szerint adatszolgáltatási kötelezettség terheli a közszolgálati műsorszolgáltató

részvénytársaságokat, továbbá az Alapot; a 2. pontból pedig az következik, hogy a kötelezettség teljesítése a Testületre és a Közalapítványokra hárul. A 3. pontban meghatározott adatokat a Pénzügyminisztérium által meghatározott adatigénynek megfelelően a Pénzügyminisztériumnak, illetve a kijelölt szervnek kell megküldeni.

A közszolgálati műsorszolgáltatóknak, illetve az azok irányítását, finanszírozását közvetlenül végző szervezeteknek az állami szervek közé történő besorolása a függetlenség garanciáinak hiányát jelenti olyan körülmények között, amikor a központi költségvetési támogatás mellett a vegyes rendszer másik döntő elemét jelentő üzemben tartási díjat is a központi költségvetés nyújtja rövid időszakonként meghozott állami döntés alapján. Az anyagi függőség ilyen körülményei között az egyébként kisebb jelentőségű szervezeti jellegű elemek is hangsúlyt kapnak. Ezért a kincstári számlavezetéssel összefüggésben felmerülő állami szervvé minősülés az Alkotmány 61. §-a (2) bekezdésében meghatározott sajtószabadság megsértésének minősítendő.

10. A fenti álláspont megfelel az Európa Tanács parlamentje által 2004. január 27-én a közszolgálati műsorszolgáltatásról elfogadott 1641 (2004)1 számú ajánlásnak. Az Európa Tanács a témával ismételten foglalkozott és vizsgálta a demokráciát ezen a területen fenyegető veszélyt. A Miniszteri Bizottság 1996. szeptember 11-én elfogadott R (96) 10 számú ajánlásának melléklete - egyebek között - felhívta az államokat a közszolgálati műsorszolgáltatás fenntartásához szükséges, áttekinthető, kiszámítható és hosszú távú tervezést lehetővé tevő finanszírozás kiépítésére, amelyben kellő súllyal szerepel az önállóságot biztosító üzemben tartási díjak rendszere. A Parlament 2004. évi ajánlása viszont a felmerülő problémák között rámutatott arra, hogy súlyos pénzügyi helyzetben van a közszolgálati műsorszolgáltatás Magyarországon, a Cseh Köztársaságban és Szlovákiában. A 10. pontban rámutatott arra, hogy több országban pénzügyi beszámolási kötelezettséget írnak elő a műsorszolgáltató szervezetek terhére és az állami szervezetekkel szemben fennálló ezt a kötelezettséget veszélyesnek ítélte. Ezért a 17. pontban felhívta a Miniszteri Bizottságot, hogy foglaljon állást ebben a kérdésben is.

Budapest, 2005. február 1.

Dr. Harmathy Attila
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Erdei Árpád
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom, azzal a kiegészítéssel, hogy az Mtv.-nek az üzemben tartási díjra vonatkozó rendelkezéseit is alkotmányellenesnek tartom. A határozat indokolásával kapcsolatban megjegyzem, hogy ennek az ügynek nem volt tárgya a Testület, a Közalapítványok és az Alap jogintézményeinek az Alkotmány 61. § (1) bekezdéséhez való viszonya.

Budapest, 2005. február 1.

Dr. Kukorelli István
alkotmánybíró